

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa helatorstaista 26.5. ja päättyy 9. sunnuntaina helluntaista 7.8.

Kuninkaiden kuningas ja ylimmäinen pappi

HELATORSTAI, 26.5.

PS. 110:1–4

Jokaiselle pyhäpäivälle on kirkkokäsikirjassa osoitettu oma psalmiteksti, mutta vain harvoin psalmi pääsee itse lukukappaleeksi. Helatorstain eli Kristuksen taivaaseenastumispäivän Vanhan testamentin lukukappaleena on kappale psalmin 110 alusta.

Tämä psalmi on vuoden 1992 Kirkkoramatussa otsikoitu ”Kuninkaan kruunajaispsalmiksi”. Uudessa testamentissa ja sen ohjauksen mukaan myös kristillisessä kirkossa, tämän psalmin sisältö on ymmärretty paljon rikkaammin. Itse asiassa kaikista Vanhan testamentin luvuista tätä tekstiä, psalmeja 110 lainataan Uudessa testamentissa kaikkein useimmin, siis useammin kuin vaikkapa luomisesta, syntiinlankeemuksesta tai Nooasta kertovia lukuja.

Uudessa testamentissa Jeesus kiistelee fariseusten kanssa ensimmäisen jakeen tulkinnasta: miten Messias voi olla Daavidin poika, jos psalmissa Daavid kutsuu häntä herrakseen? (Matt. 22:41–46 ja rinnakkaiset). Myös apostolit viittaavat tähän kohtaan puhuessaan Kristuksen asemasta kaikkeuden hallitsijana (esim. Hepr. 1:13).

Kaikkein eniten psalmista 110 puhuu kuitenkin Heprealaiskirje, joka selittää paljon erityisesti jaetta 4: ”Näin on Herra vannonut, eikä hän valaansa peruuta: ’Sinä olet pappi ikuisesti, sinun pappuutesi on Melkisedekin pappuutta.’”. Melkisedek on mielenkiintoinen hahmo. Vanhasa testamentissa hänet mainitaan vain kahdesti: tässä psalmin jakeessa ja kertomuksessa, jossa hän tulee Abrahamin luokse tuoden mukanaan viiniä ja leipää, Abraham maksaa Melkisedekille kymmenykset ja tämä siunaa Israelin kantaisän (1. Moos. 14:17–20).

Melkisedek askarrutti sekä juutalaisia että varhaisia kristittyjä todella paljon ja osittain tästä syystä Heprealaiskirje omistaa hänen pohtimiseensa Kristuksen ennakkokuvana tai jopa pre-eksistenttinä Kristuksena melko paljon tilaa.

Erityistä on se, että Melkisedek oli Salemin kuningas ja Korkeimman Jumalan pappi (1. Moos. 14:18). Hänen pappuutensa oli siis kuninkaallista pappuutta. Satoja vuosia Abrahamin jälkeen annettu Mooseksen laki taas sääti pappuuden yksin Leevin heimon tehtäväksi ja vielä myöhemmin Jumala lupaa ikuisen kuninkuuden Daavidin suvulle. Daavid taas kuuluu Juudan heimoon.

Muinaisessa Israelissa pappuus ja kuninkuus oli erotettu eri käsiin. Kuningas Ussia saa jopa rangaistuksen tahtoessaan toimittaa papillisia tehtäviä vastoin Jumalan käskyä (2. Aik. 26:16–21). Voisi siis luterilaisen teologian termein sanoa, että Israelissa maallinen ja hengellinen regimentti oli erotettu.

Luterilaisina opetamme Jumalan kahta hallintaa maailmassa: maallisen ja hengellisen hallintavallan, esivallan ja kirkon kautta. Molemmat ovat kuitenkin vastuussa Jumalan hyvän järjestyksen ylläpitämisestä maailmassa. Jumala ei kuitenkaan ole vain hengellisen elämän Jumala, vaan koko maailman ja kaikkien ihmisten Luoja ja siksi myöskään maallista valtaa ei saa käyttää Jumalan sanaa vastaan. Esimerkiksi viattomien tappamisesta kirkolla on jopa velvollisuus nuhdella esivaltaa ja kehottaa sitä parannukseen. Pakolla, miekalla ja uhkauksella ei kuitenkaan voi eikä saa pakottaa ketään uskoon eikä jumalattomia elämään hurskaiden tavoin.

Helatorstaita viettäessämme näemme, kuinka Kristuksessa näkyvät nämä kaksi virkaa: hän on sekä kuningasten kuningas että ylimmäinen pappi. Hänellä on käsisään sekä hengellinen että maallinen valta, koska hän on Jumalan Poika. Hän on

kaikkia sotia, kriisejä ja pandemioita suurrempi ja niidenkin herra.

Kärsimyksellään ja kuolemallaan Jeesus on sovittanut kaikkien synnit. Hän on papillisessa virassa toimittanut kerta-kaikkisen ja ikuisesti riittävän syntiuhrin meidän puolestamme ja maksanut viat-
tomalla kärsimisellään kaikki syntimme. Kristuksen ylösnousemuksessa taas me näemme hänen hallintavaltansa kuolemankin yli. Jeesus Kristus on kaikkea parhaan voimallisempi suuri kuningas.

Neljäntenäkymmenentenä päivänä ylösnousemukseltaan Jeesus astuu taivaasiin opetuslastensa nähden. Hän asettuu siis paikalleen Isän oikealle puolelle, mistä hän on tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita. Kristus istuu siis kuninkaallisessa kunniaassaan taivaassa.

Lohdullisesti Heprealaiskirje kuitenkin odottaa, ettei Kristus ole taivaassa vain valmistautumassa kuninkaalliseen paluuseen ja tuomioon, vaan että hän samalla suorittaa myös ylimmäispapillista tehtävää. Kristus rukoilee taivaassa meidän puolestamme. Hän on meidän paras ja voimallisin esirukoilijamme (Hepr. 7:24–26).

Mikä suuri ilo onkaan, että meillä on taivaassa hallitseva kuningas ja rukoileva ylipappi. Kristus ei kuitenkaan ole jättänyt meitä tänne maan päälle yksin, vaan hän lupaa olla kanssamme kaikki päivät maailman loppuun asti (Matt. 28:20). Salemin kuningas ja Korkeimman Jumalan pappi Melkisedek tuli Abrahamin luokse tuoden viiniä ja leipää ja sitten siunasi tämän. Samalla tavoin tulee pappimme ja kuninkaamme Jeesus Kristus meidän luoksemme jokaisessa ehtoollisjumalanpalveluksessa leivän ja viinin kanssa. Kristus on itse totisesti läsnä. Hän on kuningas ja pappi, joka ei jää vain korkeuteensa, vaan joka kurottuu yhä uudelleen alhaisuuteemme ja tulee armollisesti meidän luoksemme. Saamme siis vieraaksemme

maailmankaikkeuden kuninkaan ja korkeimman papin.

Jussi Seppälä, TM
Vantaa

Pyhän Hengen odotus

6. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ, 29.5.
JOH. 15:26–16:4

Kirkkovuodessa kuudes pääsiäisen jälkeinen sunnuntai sijoittuu helatorstain ja helluntain väliin. Helatorstai kertoo Jeesuksen taivaaseen astumisesta. Maanpäällinen vaellus ja myös ylösnousemuksen jälkeinen neljänkymmenen päivän jakso, jolloin Jeesus vielä kohtasi oppilaitaan lukuisia kertoja, jäivät taakse. Hän palasi kirkkauteen, josta Hän oli tullut syntyäkseen ihmiseksi. Siirryttiin uuteen pelastushistorialliseen jaksoon. Elettiiin lyhyttä helluntaita edeltävää väliaikaa. Pian täytyisi lupaus, johon jo Johannes Kastaja viittasi: ”Minä kastan teidät vedellä, mutta teidän keskellänne seisoo hän, joka kastaa teidät Pyhällä Hengellä ja tulla.” Lähestyttiin aikaa, johon vanhojen profeettojen lupaukset viittasivat: ”Minä vuodatan Henkeni kaiken lihan päälle”, ”Minä annan vesien virrata janoavalle, purojen kuivaan maahan” ”Minä vuodatan henkeni lapsiisi ja siunaukseni vesoillesi.” ”Niin yksi sanoo: Minä kuulun Herralle, toinen taas kutsuu itseään Jaakobin nimellä, kolmas kirjoittaa käteensä: Herran oma, ja ottaa kunnianimekseen Israelin nimen.” Toteutuu se, että pelastus, oikeus kuuluu Jumalan kansaan, avattiin kaikille kansoille. Se oli ollut alusta alkaen Jumalan suunnitelma ja sen toteuttamiseksi piti valita kansa, jonka keskellä koko ihmiskunnalle tarkoitettu Jumalan ilmoitus annettiin ja jonka keskellä pelastuksen tuoja, Jeesus Kristus, syntyi. Sovitusta-pahtuman jälkeen ovet avautuivat: Jumalan pelastava läsnäolo murtautui ahtaista kansallisista rajoista koko ihmiskuntaa

tarkoittavaksi. Jumala avasi itsensä läsnäolevaksi pelastajaksi Pojassaan Pyhän Hengen välityksellä.

Syntien sovitus on nyt takana. Eletään lyhyttä odotuksen aikaa kunnes lupaus Pyhän Hengen vuodattamisesta tapahtuu. Tähän kymmenen päivän jaksoon kuuluu kehoitus, jonka Jeesus antoi opetuslapsilleen: ”Odottakaa sen lupauksen täyttymistä.” Helluntaina odotus sai täyttymyksen-
sä ja päättyi.

Siksi on ehdys kehottaa nykyisessä helluntain jälkeisessä ajassa Jeesukseen uskovia ihmisiä edelleen odottamaan henkikastetta tai millä nimellä Pyhän Hengen saamista sitten kuvataankin. Pelastushistorian käänneet ovat kertakaikkisia, mutta niiden merkitys jatkuu. Luominen tapahtui alussa, mutta jossakin mielessä se jatkuu koko ajan uuden elollisen syntymisessä. Lain antaminen tapahtui kerran Siinailla. Sitä ei tarvitse antaa enää, mutta lain kautta Jumala puhuu jatkuvasti ja edellyttää meidän kuulevan sitä. Jeesuksen sovitustyötä ei tarvitse uudistaa, mutta sen siunauksesta, Jumalan armosta ja anteeksiantamuksesta saamme elää jatkuvasti kuin alati uudistuvana tapahtuma. Samoin Pyhä Henki on helluntaina vuodatettu seurakunnalle kertakaikkisena tapahtumana. Mitään uutta helluntaita ei tapahdu. Jumala lahjoittaa Henkensä ihmiselle, kun tämä kääntyy Jeesuksen puoleen ja uskoo Häneen. Uuden testamentin mukaan kaste ja usko kuuluvat yhteen: ”Meidät on kaikki kastettu yhdessä Hengessä yhdeksi ruumiiksi ja kaikki olemme saaneet juoda samaa Henkeä.” Raamatussa ei anneta missään käskyä odottaa niin sanottua henkikastetta, jos olemme Jeesukseen uskovia. Siellä viitataan alati jo saatuun lahjaan. Jumala on antanut meille Henkensä ja Jumalan Kolminaisuus on pelastavalla tavalla läsnä Pyhän Hengen välityksellä ja on sitä kokonaan. Jeesus sanoi opetuslapsilleen, ”kun minä

menen pois, minä Hänet, Pyhän Hengen, teille lähetän” ja jatkaa kohta ”Isä ja minä tulemme hänen tykönsä ja jäämme hänen tykönsä asumaan”. Ja Paavalin mukaan ihminen ei edes voi olla Kristuksen oma ilman Pyhää Henkeä. Kääntäen: kun olemme Hänen omiaan uskon kautta, meillä jo on Pyhä Henki. Meidän ei tarvitse odottaa Häntä eikä siis tehdä mitään saadaksemme Hänet.

Se, mikä meille kuuluu jatkuvana prosessina kristittynä elämiseen ja kasvamiiseen, on kehoitus antaa Hengen täyttää itseämme. Se merkitsee jatkuvaa Kristuksen luo palaamista, yksin armon varaan rakentamista, rukousta, että Kristus saisi hallita elämäämme ja myös jatkuvaa pyrkimystä ehyempään kuuliaisuuteen Hänen tahdollensa. Tätä kuvat laulun sanat: ”Ei riitä, jos kerran Sulta, Sun kasteesi siunatun sain. Mä tarvitsen uutta tulta, uutta armoa matkallain.” Tässä merkityksessä voimme alituisesti yhtyä vanhan Pyhän Hengen kirkkoroukousen sanoihin: ”Tule Pyhä Henki, laskeudu taivaasta alas meidän sydämessämme Kristusta kirkastamaan.”

Arno Toivanen

emerituskirkkoherra, rovasti
Iisalmi

Asunnonvälittäjän juhlapäivä

HELLUNTAIPÄIVÄ, 5.6.
JOH. 14:23–29

Opetuslapset olivat äimän käkenä. Mitä ihmettä Jeesus tarkoitti puhuessaan kulman takana vaanivasta kuolemastaan, ylösnousemukseltaan, taivaan valtakunnasta ja Pyhästä Hengestä? Juudas, jota evankeliumeissa kutsutaan myös Taddeukseksi, puolestaan ihmetteli jotain aivan muuta: Miksi Jeesus kertoi ilmaisevansa itsensä opetuslapsilleen eikä maailmalle, olihan hän sentään tullut sovittamaan koko maailman synnit?

Tämän pyhän evankeliuminteksti on Jeesuksen vastaus Juudaksen kysymykseen (14:22).

Jeesus ei anna suoraa vastausta. Hän palaa puheeseensa Sanan noudattamisesta ja rakkaudesta (14:15). Ne ovat kristityn keskeisiä tuntomerkkejä. Rakkauden kylästä sanat ja teot ovat myös todistus maailmalle siitä, että olemme Jeesuksen opetuslapsia. Rakkautemme kumpuaa siitä, että Hänen sanallaan ja Sanan Herralla on keskeinen paikka elämässämme. Jumalan sana ja Jeesus ovat kuin paita ja peppu. Me rakastamme, kunnioitamme ja seuraamme Jeesusta yhtä paljon kuin rakastamme, kunnioitamme ja seuraamme Hänen sanaansa.

Raamatussa käytetään uskosta erilaisia ilmauksia. Usko on avuksi huutamista, kolkuttamista, oven avaamista, etsimistä, janoamista ja niin edelleen. Nyt Jeesus puhuu uskosta rakkautena. Kun ihminen rakastaa Jeesusta ja pitää hänen käskynsä, tapahtuu jotain ihmeellistä: ”*Me tulemme hänen luokseen ja teemme sinne asunnon.*” Kreikan kielen sana, jota tässä käytetään asunnosta, on tismalleen sama sana, joka esiintyy luvun alussa, kun Jeesus kertoo Isänsä kodin monesta huoneesta (14:2). Oli kuin Jeesus olisi sanonut Juudakselle: ”*Sinä ihmettelet, olenko nyt hylkäämässä maailman. En todellakaan ole. Pian Isä ja minä tulemme teidän sydämenne huoneeseen asumaan. Teidän kauttanne Isä ja minä teemme itsemme tunnetuksi maailmalle.*”

Jos Jeesus olisi jättänyt vastauksensa Juudakselle tähän, olisi kristinusko samanlainen kuin monet muut uskonnot. Niiden perustajat jättivät jälkeensä puheita ja opetuksia, joita luetaan, tutkitaan ja painetaan mieleen. Jos tarina päättyisi tähän, Raamatun sanat olisivat vain uskontoa uskontojen ja filosofiaa filosofoiden joukossa tai nostalginen muistelu kauan sitten eläneestä gurusta ja hänen opetuksesta.

Jeesus kuitenkin jatkaa vastaustaan Juudakselle puheella Pyhästä Hengestä, joka vuodatetaan maailmaan helluntaina. Juutalaiset viettivät helluntaita sen muistoksi, että Jumala antoi kansalle lakinsa Siinain vuorella 50. päivänä ensimmäisen pääsiäisen eli Egyptistä vapautumisen jälkeen. Lain antaminen oli vanhatestamentillinen vertauskuva siitä, mitä tapahtuu, kun Jumala antaa henkensä ihmisen sydämeen (Jer. 31:33): ”*Tämä on se liitto, jonka minä teen Israelin kanssa niiden päivien tultua, sanoo Herra: Minä panen lakini heidän sisimpäänsä ja kirjoitan sen heidän sydämiinsä; ja minä olen Heidän Jumalansa ja he ovat minun kansani.*”

Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus ovat kristinuskon perusta, mutta ilman helluntaina vuodatettua Pyhää Henkeä opetuslasten elämä olisi ollut kuin purjelaiva ilman tuulta. Pyhä Henki on kuin taivaallinen asunnonvälittäjä. Pyhän Hengen vaikutuksesta sekä Jeesus että Taivaallinen Isä asettuivat asumaan kristilliseen seurakuntaan, ja yhä tänään he tekevät ihmisen sydäimestä kotinsa saman Hengen vaikutuksesta.

Ensimmäisen helluntain tapahtumat olivat ainutkertaisia. Nyt Pyhä Henki annetaan jokaiselle Jeesuksen seuraajalle uudestisyntymisessä kasteen ja uskon kautta — järjestys voi vaihdella. Jeesuksen lunnastamina ja häneen uskovina meidän ei tarvitse epätoivoisesti etsiä Pyhää Henkeä esimerkiksi kokemuksista. Raamattuun ankkuroiduvan uskon kautta tiedämme, että olemme taivaan kansalaisia ja Jumalan lapsia. Henki meissä huutaa: ”Abba, Isä!”

Jeesus käyttää Pyhästä Hengestä nimitystä *puolustaja*. Puolustaja tulee kreikkalaisesta sanasta *paraklētos*. Se merkitsee miestä, joka on syytetyn avustaja ja sitoutunut puolustamaan, neuvomaan ja rohkaisemaan häntä esimerkiksi oikeudenkäynnissä. Kaikki joukkueurheilun ystävät tietävät hyvin, kuinka tärkeä

toimiva puolustus on esimerkiksi jääkiekkokaukalossa. Jumala on panostanut kristityn puolustukseen antamalla meille Pyhän Henkensä. Hän auttaa ihmistä ymmärtämään Jeesuksen ristintyön merkityksen. Hän vahvistaa meitä uskossa ja kutsumuksessa. Pyhä Henki antoi opetuslapsille myös rohkeutta kohdata kärsimyksiä ja vainoja Jumalan sanan lupauksiin luottaen. Luther sanoo tämän näin: ”Aarre on olemassa. Mutta pyhän Hengen tulee tulla, panna sydämemme uskomaan ja sanomaan: minä olen yksi niistä, joka on saava tämän aarteen.”

Jussi Miettinen
pääsihteri (OPKO), pastori
Riihimäki

Salattu Jumala

PYHÄN KOLMINAISUUDEN PÄIVÄ,
12.6.
JOH. 3:1–15

Pyhän Kolminaisuuden päivän evankeliumiteksti on öinen keskustelu suuren neuvoston jäsenen, Nikodemoksen, ja Jeesuksen välillä. Sinänsä kiinnostava valinta teemaan nähden, sillä teksti soveltuu paremmin salatun Jumalan kuin Pyhän Kolminaisuuden teemaan — ainakin Nikodemoksen osalta. Jeesuksen vastaukset Nikodemoksen kysymyksiin ovat hämmentäviä ja arvoituksellisia. Nikodemos on tuskin tullut keskustelusta hullua hurskaammaksi. Tekstissä hänen reaktionsa Jeesuksen sanoihin jää puuttumaan, sillä välittömästi Jeesuksen puheesta hypätään Juudeaan, jossa Jeesus toimii opetuslastensa kanssa. Nikodemos on kuitenkin päässyt selvytyteen Jeesuksesta, sillä myöhemmin kohtaamme hänet puolustamassa Jeesusta fariseusten edessä (Joh. 7). Ja kun Jeesus vihdoin riippuu kuolleen ristillä, kaksi vaikutusvaltaista miestä, Joosef Arimatialainen ja Ni-

kodeмос, laittavat henkensä ja asemansa alttiiksi tehdäkseen Jeesukselle viimeisen palveluksen. He vastaavat Jeesuksen hau-
tauksesta. (Joh. 19)

Evankeliumitekstin kaksi ensimmäistä osaa käsittelevät uudestisyntymistä ja Pyhää Henkeä. Uusi on murtautumassa esiin, ja tuohon uuteen tullaan veden ja Hengen kautta. Pyhän Hengen työ kasteessa ja ihmissydämessä on keskuksessa. Se on Jumalan työtä, siitä kertoo Jeesuksen sana syntymisestä ”uudesti, ylhäältä”. Ja uudestisyntyminen korostaa sitä, ettei riitä, että ryhdistäytyy ja parantaa tapansa. Muutos on radikaali ja olemuksellinen: ihminen siirtyy pimeyden orjuudesta Jumalan todellisuuteen. Siksi vain Jumala voi saada tämän ihmeen aikaan Henkensä kautta.

Ja avain Jumalan valtakuntaan on Ihmisen Poika, joka on tullut taivaasta. Hänen sanoissaan on löydettävissä tuo luonnolliselle ihmiselle käsittämätön Jumalan valtakunta. Ja Jeesus on vielä enemmän: evankeliumin loppu kertoo kaikkein tärkeimmistä, Jumalan armosta Jeesuksen Kristuksen ristissä.

Päivän arvoituksellisen evankeliumitekstin arvoituksellisena päätöksenä Jeesuksen yhdistää sanoissaan Ihmisen Pojan käärmeeseen, jonka Mooses autiomaassa nosti korkealle. Kyseessä on yksi Uuden testamentin vaikuttavimmista tyypologioista. Jeesus viittaa 4. Moos. 21 luvun tapahtumiin Israelin erämaavaelluksen ajalta. Israelin kansa kapinoi jälleen kerran Jumalaa ja Moosesta vastaan, jolloin autiomaasta nousi myrkkykäärmeitä, ja monet Israelin kansasta kuolivat käärmeen puremiin. Kun Mooses rukoili kansan puolesta Jumalaa, tämä vastasi: ”Tee käärmeen kuva ja pane se tangon päähän. Jokainen pureman saanut, joka katsoo siihen, jää eloon.” Näin tehtiin, ja jokainen, joka kohotti katseensa pronssikäärmeeseen, jäi eloon.

Nyt Jeesus siis antaa ymmärtää, että pronssikäärme on esikuva hänestä itsestään. Vanha testamentti on täynnä esikuvia (kr. *typos*), siis tapahtumia tai asioita, jotka viittaavat ikään kuin kätkeytyneinä profetioina Jeesukseen ja pelastustapahtumiin. Tällaisia ovat esimerkiksi Jeesus pääsiäiskaritsana, Israelin vaellus pois orjuuden maasta meren läpi kohti luvattua maata kasteen esikuvana, Iisakin vieminen uhriksi Jeesuksen uhritien esikuvana jne.

Se, että Jeesus itse evankeliumeissa ja monet Uuden testamentin kirjoittajat selittävät Vanhaa testamenttia typologisesti, antaa typologiselle tulkinnalle oikeutuksen. Tällainen esikuva on myös Vanhan testamentin vaski- eli pronssikäärme. Erämaavaelluksen aikana myrkkykäärmeet purivat Jumalaa vastaan kapinoivia israelilaisia, ja kuolettavaa myrkyä pääsi heidän vereensä. Siellä myrky alkoi tehdä tappavaa työtään.

Samalla tavoin kaikki me olemme Jumalaa vastaan kapinoivan langenneen ihmiskunnan jäseniä. Syntiinlankeemuksen seurauksena synti vaikuttaa meidän sisällämme kuin myrky. Kuten israelilaiset erämaassa, mekin kuolemme meissä Vanhan Käärmeen, Perkeleen, tähden virtaavaan synnin myrkkyyneen, jos emme saa apua. Ja avuksi Jumala siis määräsi tankoon nostetun vaskikäärmeen.

Kuten Mooses korotti käärmeen kuvan tangon päähän, samoin nostettiin Jumalan Poika kerran Golgatan ristille, jotta jokainen, joka uskossa katsoo häneen, saisi syntinsä anteeksi. Jokainen meistä synnin myrkyttämistä, joka katsoo (ristin)puuhun korotettuun Vapahtajaan, Jumalan Poikaan, pelastuu. Joka epäuskossa kääntää katseensa pois, kuolee synteihinsä.

Niinpä Jeesus evankeliumissa sanoo, että Ihmisen Poika ON korotettava, jotta ihmiset voisivat saada iankaikkisen elämän. Hänet täytyy nostaa ristille, jot-

ta Jumalan luoma ihmiskunta ei kuolisi synteihinsä. Seisoessaan Jeesuksen ristin juurella parin jäljelle jääneen uskollisen kanssa Nikodemos on ehkä muistanut ensimmäisen kohtaamisensa Jeesuksen kanssa. Kenties hän on tuona hetkenä ensimmäisten joukossa ymmärtänyt, mitä Jeesus sanoillaan tarkoitti. Johannes on kirjoittaessaan kyllä hyvin tiennyt, mistä oli kyse. Päivän evankeliumi päättyy juuri pienoisevankeliumin alle. Typologia pronssikäärmeestä onkin voimakkaasti sidoksissa Joh. 3:16 pienoisevankeliumiin.

Tätä taustaa vasten on mielenkiintoista, että Ignatios Antiokialainen, apostolien jälkeisen sukupolven piispa ja marttyyri, puhuu oman Efesolaiskirjeensä luvussa 20 ehtoollisesta kuolemattomuuden lääkkeenä, vastamyrkkynä, jonka vaikutuksesta emme kuole, vaan elämme ikuisesti Jeesuksessa Kristuksessa. (Ign. Ef. 20:2)

Lauri Vartiainen

toiminnanjohtaja (SROS), pastori
Espoo

Rikas mies ja Lasarus

2. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA, 19.6.
LUUK. 16:19–31

Jeesuksen vertaus on pysäyttävä. Se piirtää eteemme vakavan totuuden: ihminen on iankaikkisuusolento. Kuolema ei kuitenkaan tuo taivasta tai kadotusta, vaan jompikumpi meillä on jo. Puu kaatuu sinne päin, minne se on kallellaan; kuolema tuo vain lopullisuuden. Täällä armon ajassa on mahdollista kuitenkin vielä muuttaa suuntaa — Jeesukselle se on mahdollista ja siksi Hän sydämилlemme puhuu. Ei liene oikein pitää vertausta minään varsinaisena valvontakamerakuvana tuonpuoleisesta. Meille riittää hyvin sen pääsanoma tai -pointit. Käytännössä saarnaajalle aukenee kuitenkin monia etenemismahdollisuuksia. Aluksi voidaan

pohtia, millaista nimettömäksi jäävän rikkaan miehen elämä mahtoi olla, kun sen kerrotaan olleen päivästä päivään pelkkää ylellisyyttä ja juhlaa, kr. ”iloiten joka päivä loistavasti” (j. 19). Purppura on sinipunainen väri, jota saadaan purppurakotilon eritteestä. Purppuralla värjätyt kankaat olivat kalliita ja vain rikkailla oli varaa sellaisiin.

Sepforiksesta, köyhän Nasaretin upeasta naapurikaupungista, arkeologit kaivavat parastaikaa esiin yhä uusia kalliita mosaiikkilattioita, jotka ovat Jeesuksen aikoihin kaunistaneet rikkaiden miesten taloja. Joosef ja Jeesus ovat käyneet niitä rakentamassa ja samalla seuranneet naapuritalojen elämää. Kertomuksen alku on varmaan tarkka kuva Sepforiksesta. (**Jukka Thurén**) Voidaan miettiä, mitä itse puuhailisimme ja hankkisimme, jos meillä olisi rahaa kuin roskaa.

Entä mitä ajattelemme rikkaan miehen tavasta kohdella köyhää Lasarusta (j. 20–21)? Nöyryytys saa kai multihupennuksensa siinä, että jopa saastaisena pidetyt katukoirat tulevat nuolemaan puolustuskyvyttömän paiseita (j. 21b) — vai onko viesti sittenkin se, että edes koirat ovat ystäviä ja lievittivät kärsimystä? (**Kenneth E. Bailey**)

Vaan entä, jos siirrämme Lasaruksesta kerrotut asiat nykyaikaan ja itseemme — millainen elämäntilanne meillä voisi näin ajatellen olla? Millaista kohtelua saisimme osaksemme? Mikä meistä tuntuisi kaikkein vaikeimmalta? Mitä toivoisimme itsellemme? Entä meistä piittaamattomille ihmisille? Pitäisimmekö oikeudenmukaisena sitä, mitä rikkaalle miehelle ja Lasarukselle tapahtui heidän kuolemansa jälkeen (j. 22–23)?

Evankeliumin valossa voidaan miettiä sitäkin, millaista kadotuksessa noin karkealla tasolla on (j. 24) — kunhan muistetaan, että tämä on kuvapuhetta. Entä millaista on taivaassa, noin yleisellä tasolla,

atmosfäärinä (j. 25)? Tässä yhteydessä on mahdollista miettiä myös vaikka välitilaa tai kuolon unta (1. Tess. 4:13–). Ratkaisevan tärkeää evankeliumin äärellä on kuitenkin tuoda esiin se, että tuonpuoleisessa seuraa tuomio, eikä puolta enää vaihdeta (j. 26), eikä sieltä palata enää myöskään tähän elämään. Ja mistä ihmisen iäisyyskohtalo riippuu? Uskosta, kuten evankeliumi sanoo (j. 31), uskosta, kun rikkaan miehen sydämetön ja itsekäs elämäntapa seurauksineen taas kertoo — epäuskosta (vrt. esim. Luuk. 7:47). Mamonastahan oli tehty Jumala ja tästä maailmasta taivas!

Huomiota kannattaa kiinnittää myös siihen, mitä rikas mies toivoi sitten veljilleen (j. 27–28). Vastaus on kuitenkin vakava (j. 29). Täällä armon ajassa täytyy jokaisen nöyrytyä uskomaan ”Moosesta ja profeetoja”. Moni toki haluaisi tänäänkin neuvoa Jumalaa ja korvata Raamatun vaikka millaisilla ihmeillä ja merkeillä (j. 30). Suhde sanaan on ja pysyy silti kaiken ratkaisevana; nimenomaan sanansa kautta Jumala tahtoisi laittaa tulevan maailmanajan voimia (Hepr. 6:5) meidänkin sisimpäämme (j. 31). Mutta jos me torjumme sanan, torjumme itsensä Jumalan (vrt. Ap. t. 20:26–27, 32).

Jeesus ei siis pakota seuraansa ketään — kuten Hän ei pakottanut Uuden testamentin aikanaan. Ei hän ilmaissut edes omaa ylönousemustaan väkisin kenellekään! Opetuslapset olisivat ehkä mielellään nähneet vaikkapa ylipappien ilmeet, jos Jeesus olisi ilmestynyt näille. Mutta ei, se ei ollut tarkoitus. Se, joka ei halunnut uskoa, ei myöskään saanut nähdä. Kenelläkään ei ollut tuolloin, eikä ole vielä tänäänkään, tietä ohi parannuksen ja uskon. Meille on annettu Raamatussa riittävät eväät tätä aikaa ja tulevaa varten. Käytämehän niitä oikein?

On järkyttävää olla yksin elämässä, vielä järkyttävämpää yksin kuolemassa vail-

la läheisen käden kosketusta ja enkeleitä, järkyttävintä yksin ikuisuudessa kaukana onnellisista ikuisessa erossa Jumalasta. (**Erkki Ranta**) Kuoleman jälkeiseen elämään liittyen on joskus sanottu: “Mikäli kristityt ovat oikeassa, jokainen saa sen kerran tietää. Mikäli he ovat väärässä, kukaan ei saa sitä koskaan tietää.” Emme me toki ns. ”varuilt’ uskovaisia” silti ole — siis vain siltä varalta, jos se onkin totta — sillä menettääkö ihminen oikeasti jotakin merkittävää, jos huomioi iankaikkisuuden jo elässään? Eikö kristityn osa ole päinvastoin parasta mahdollista elämää, jo täällä nyt?

Jeesusta saa kehua matkakumppanina, enkä tarkoita menestysteologiaa! (VK 368) Tässä julmassa ja sydämettömässä maailmassa on meneillään Jumalan valtava pelastusnäytelmä. Sovituksen salaisuus on avannut tien jopa kaikkein pahiten hukkaan menneen elämän tarkoitukseen. Mies, joka kuolee juuri elämäntyönsä alkaessa, lapsi, joka jää raajarikoksi, prostituoitu, taparikollinen ja vajaalyinen — kaikki he ovat yhtä suuresti Jumalan rakastamia. Jumala ei ole milloinkaan hylännyt luotujaan, vaan hän on sovittanut kaikki tarjotakseen kaikille osallisuuden pelastuksesta ja pääsyn uuteen maailmaansa. (**Bo Giertz**)

Petri Kortelahti,

Julistustyön johtaja (SROS), pastori
Kauniainen

Saarnaaja, etsijä ja kostaja

JUHANNUSPÄIVÄ 25.6.

MARK. 6:14–29

Johannes Kastajaa on muistettu kristikunnassa monin tavoin. Kristuskin sanoi hänen olleen suurin naisesta syntyneiden joukossa (Luuk. 7:28). Nykyisessä kirkko-vuosikalenterissamme on yhä kaksi Johannekseen liittyvää juhlapäivää: kol-

mas adventtisunnuntai sekä juhannus, Johannes Kastajan syntymäjuhla. Kirkossa on perinteisesti muistettu Johanneksen syntymän ohella myös hänen kaulanleikkauksensa päivää 29.8. Tuon päivän perinteinen evankeliumi on juhannuksena vaihtoehtoinen saarnateksti.

Evankeliumissa kuulemme Johanneksen, Herran edelläkävijän, viimeiset vaiheet. Hän on vielä ”Vanhan liiton mies”; lain saarnaaja ja airut, joka julistaa Messiaan tuloa. Evankeliumi piirtää eteemme erityisesti kolme henkilöä: Johanneksen, Herodeksen ja Herodiaan. Pohdin lyhyesti heitä esimerkkeinä meille.

Johannes oli pelotta uskaltanut arvostella Herodeksen moraalitonta elämää tämän korkeasta asemasta huolimatta. Tämä oli suututtanut sekä Herodeksen että ennen kaikkea Herodiaan, joka ei kesännyt itseensä kohdistuvaa arvostelua ja parannussaarnaa. Kenties Herodeksen ja Herodiaan oli molempien vaikea nähdä itsessään mitään pahaa. Mahdollisesti he ajattelivat, ettei heidän tarvinnut muuttaa omaa käytöstään, vaan maailman, ympäristön ja jopa Jumalan lain tuli mukautua heidän oman tahtonsa mukaan: olihan heillä valtaa ja rahaa.

Jokaisen julistajan tulisi tässä pelottomuudessa ottaa esimerkkiä Johanneksesta. Hän piti seurauksista välittämättä esillä Jumalan sanaa, vaikka se loukkaisi jopa yhteiskunnan mahtavimpia. Kirkko, joka ei tinkimättömästi näin tee, on unohtanut Jeesuksen sille antaman julistustehtävän.

Historiassa on kauheita esimerkkejä siitä, kun kirkolta on puuttunut Johannes Kastajan rohkeus. Natsi-Saksassa kirkko oli joko hiljaa tai tuki jumalaton-ta hallintoa. Valitettavasti tämä muistuu mieleen, kun Moskovan patriarkka **Kirill** vaikenee **Putinin** hirmuteoista Ukrainassa eikä nouse niitä vastustamaan, niin kuin hänen Kristuksen laumalle vihittynä paimenena tulisi. Kenties joku kuitenkin

rohkenee Venäjänkin kirkossa nousta tuomitsemaan oikeudettoman sodan. Kenties jossakin on Venäjän **Bonhoeffer**.

Johannes Kastaja on on saarnaajan esi-kuva. Hän oli uskollinen aina kuolemaan asti. Olisiko meistä samaan? Jo apostolit tiesivät, että ”enemmän tulee totella Jumalaa kuin ihmistä” (Ap. t. 5:29). Laillisuus ei ole aina sama kuin oikeus. Tämän ymmärtäminen on tärkeää, koska oikeus on enemmän kuin laillisuus. Joskus totuuden sanominen voi olla jopa laitonta niin kuin Venäjällä Ukrainan konfliktin kutsuminen sodaksi.

Johannes on siis esimerkki sanan saarnaajille — ja miksei muillekin kristityille —, mutta entäpä Herodes ja Herodias? Tuo Johanneksen arvostelema hallitsijapari antaa meille kaksi esimerkkiä väärästä suhtautumisesta Jumalan sanaan.

Ensimmäisenä mainitaan Johanneksen vangituttanut Herodes. Hän ei ollut kuningas, vaan vain Galilean neljännesruhtinas. Herodes tiesi Johanneksen pyhäksi mieheksi ja kuunteli tätä mielellään, vaikka Johanneksen puheet usein jäivät vaivaamaan häntä. Ehkä Herodesta vihätti Johanneksen saarnan palo tai profeetan uskonvarmuus. Ehkä Herodes etsi elämänsä merkitystä, jotakin uutta, jota Johanneksen saarna hänelle olisi tarjonnut. Lopullista ratkaisua Herodes ei kuitenkaan tee. Hän jää sanan kuulijaksi tulematta sanan tekijäksi.

Ehkä Herodes oli etsijä, joita on meidänkin aikanamme. Elämästä tuntui puuttuvan jotakin ja sitä hän etsi oikealta suunnalta, muttei ollut valmis luopumaan mistään tämänpuoleisesta. Herodes tahtoi mieluummin pitäytyä elämäntavassaan kuin luopua pahoista teoistaan ja seurata Johanneksen hänelle tuo Jumalan sanaa. Herodes asetti Jumalalle ehtoja eikä suostunut taipumaan Herran tahtoon. Näin me emme kuitenkaan voi ihmisinä tehdä. Jumala on meitä suurem-

pi emmekä voi samaan aikaan panna turvaamme sekä Jumalaan että tämän maailman asioihin. Haluttomuus rakastaa ja pelätä Jumalaa yli kaiken johti siihen, ettei Herodes tahtonut taipua, vaikka mahdollisesti ymmärsikin, että siinä oli todella elävän Jumalan voima.

Toinen huono esimerkki on Herodias. Hän ei edes välittänyt kuulla, mitä Jumalan miehellä oli sanottavaa: Herodias oli niin loukkaantunut itseensä kohdistuneesta arvostelusta ja parannuskehotuksesta, että etsi mitä tahansa keinoa vaietaakseen sen — lopullisesti.

Siinä missä Herodes oli ainakin jossakin määrin kiinnostunut Jumalan sanasta, Herodias vihasi sitä. Herodiaan reaktio on aivan ymmärrettävä: meidän ihmisten on vaikea sietää sitä, että sana osoittaa meidän omat syntimme. Uskville ihmisille on helppoa puhua synnistä yleisellä, abstraktilla tasolla tai miksei tarkemmin — kunhan kyse on muiden synneistä. Jos Raamatun sana sattuu meidän omiin synteihimme — ahneuteen, kateuteen, teokopyyhyteen tai vaikkapa pornon kuluttamiseen — me loukkaannumme.

Oleellista on kuitenkin, ettemme toimi niin kuin Herodias. Ei syntimme muutu muuksi, jos vaiennamme Raamatun sanan ja omantunton äänen. Se, että lain julistus meihin sattuu, on meille merkki siitä, että tarvitsemme Jeesusta ja Hänen anteeksiantoaan. Laki on meille kasvattaja Kristukseen (Gal. 3:24) eli se vie meitä synteinemme Kristuksen luokse. Myös Johannes vei ihmisiä Jeesuksen luokse osoittaen sormellaan häntä ja julistaen: ”Katsokaa, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!”

Kuitenkin olemme alttiita Herodiaan tavoin kääntämään Jumalan lain nuhteen itsestämme pois tai selittämään sen olemattomaksi. Onpa maailmassa niitäkin ihmisiä, jotka tahtovat hintaan mihin hyvänsä vaieta Jumalan sanan totuu-

dellisen julistuksen, tehtiinpä se sitten väkivalloin tai sivistyneemmässä yhteiskunnassa laillisuuden varjolla. Jumalan sanan puhdasta julistusta vaino ei ole kuitenkaan vielä toistaiseksi onnistunut vaintamaan — eikä onnistu vastaisuudessaakaan.

Jussi Seppälä, TM
Vantaa

”Tulkaa, kaikki on jo valmista”

3. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA, 26.6.
LUUK. 14:16–24

Jeesus kertoo vertauksensa suurista pidoista erään fariseusten johtomiehen järjestämällä sapattiaterialla, ja koolla on kansan hengellistä eliittiä. Meidän on siis hyvä yrittää asettua heidän asemaansa ja yrittää kuulla ja ymmärtää vertaus heidän näkökulmastaan.

Virikkeen vertauksen kertomiselle antaa yhden ateriovieraan spontaani huudahdus: ”Autuas se, joka saa olla aterialla Jumalan valtakunnassa!” (Luuk. 14:15) Jumalan valtakunnan ateria oli juutalaisille suuri eskatologinen pelastuksen juhla, joka koittaisi, kun Jumalan valtakunta vihdoin tulisi kaikessa kunniassaan. Siitä muun muassa profeetta Jesaja oli ennustanut näin: ”Tällä vuorella Herra Sebaot valmistaa pidot kaikille kansoille, herkkuruokien aterian, valioviinien juhlan; ydinrasvalla maustettuja herkkuja, kypsiä, kirkkaaksi seestettyjä viinejä.” (Jes. 25:6) Kun Jeesus sitten aloittaa vertauksensa kertomalla miehestä, joka oli järjestänyt suuret pidot ja kutsunut paljon vieraita, ajattelivat kuulijat varmasti Herra Sebaotia ja pelastuksen juhlaa. Juhliin kutsutut tarkoittivat luonnollisesti ennen kaikkea hurskaita juutalaisia, siis sellaista väkeä, joka nyt oli kokoontunut fariseusten johtomiehen luo aterialle ja kuunteli Jeesuksen vertausta. Kun Jeesus kertoo, miten kutsutuille viedään viesti siitä, että

kaikki on nyt valmiina, kuulijat varmaan odottavat innoissaan, miten Jeesus nyt alkaisi kuvata suurta juhlaa, jossa he saisivat olla mukana.

Mutta Jeesus pudottaakin kuulijoidensa eteen pommin: kutsutut keksivät verukkeita voidakseen jättäytyä pois pidoista. Kenestä Jeesus nyt puhuu? Emmekö juuri me ole noita kutsuttuja? Vihjaako Jeesus, että me muka emme välitä Herran Sebaotin juhlista? Vielä hurjemmaksi Jeesuksen vertaus muuttuu, kun hän sanoo isännän vihastuneen, ja lopussa tämä vielä jättää kutsutut pitojen ulkopuolelle.

Jeesuksen puhe on loukkaavaa. Kutsuttujen sijaan pitosali täytyykin köyhistä ja sairaista, siis epämääräisestä roskasakista, ja sitten vielä maanteiltä ja kujilta tuodaan juhlaan jos jonkinlaista kulkijaa, kurjia syntisiä, ettei vain pakanoitakin. Ei ihme, että Jeesus sai fariseuksista itselleen katkeria vihamiehiä.

Jeesuksen vertaus on sopusoinnussa hänen oman toimintansa kanssa. Hän oli mielellään aterialla publikaanien ja muiden erityisen syntisinä pidettyjen kanssa, ja hänestä sanottiinkin: ”Tuo mies hyväksyy syntiset seuraansa ja syö heidän kanssaan.” (Luuk. 15:2) Ateriyhteys merkitsi Jeesuksen ajan kulttuurissa läheistä yhteyttä, ja Jeesuksen aterioissa oli myös konkreettinen merkki siitä, että Jumalan valtakunta oli tullut lähelle. Ateriat olivat esimakua siitä juhlasta, josta Jesaja ennusti. Se, että Jeesus söi ja joi roskasakkinä pidettyjen kanssa, merkitsi heille sitä, että Jumala hyväksyy ja kutsuu heidätkin valtakuntaansa. Sitä eivät fariseukset ja muut uskonnolliset johtajat voineet hyväksyä, ja siksi konflikti Jeesuksen ja heidän välillään oli väistämätön.

Fariseusten asenne on omalla tavallaan ymmärrettävä eikä välttämättä kovin vieras meille. Puhumme sujuvasti vapaasta ja kaiken kattavasta armosta, mutta käytännössä inhimillinen ansioajattelu

värittää asenteitamme. Kyllähän meistäkin saattaa tuntua väärrältä, että vaikkapa murhamies, joka on tuhonnut monen elämän — niin uhriensa kuin heidän läheistensä — kertoo tullessaan uskoon ja saaneensa kaiken anteeksi, noin vain ilman mitään hyvitystekeä tai pitkiä katumusajoja. Eihän se niin helppoa voi olla! Ja vapaa armo on kuitenkin juuri sitä. Inhimillisten mittapuitten mukaan kelvollisin voikin jäädä Jumalan valtakunnan ulkopuolelle, koska ei ole turvautunut Kristukseen, ja kaikkein ilkein rikollinen saattaa iloita taivaassa autuudestaan, koska kääntyi ja omisti itselleen Jumalan armon. Jumalan valtakunnassa ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäisiksi.

Jeesuksen vertauksessa on pieni yksityiskohta, joka tuo sen ja sen kuvaaman juhlan lähelle meitä. Isäntä lähetti palvelijansa sanomaan kutsutuille: ”Tulkaa, kaikki on jo valmiina!” Samoilla sanoilla meitä usein kutsutaan ehtoollispöytä. Ehtoollisella on katettu Jumalan valtakunnan juhla-ateria, ja meitä kutsutaan juhlimaan. Emmehän silloin keksi verukkeita ja jää ulkopuolelle, kuten vertauksen kutsutut.

Ville Auvinen

lähetysohjaaja (SLEY), pastori, TT
Turku

Kadonnut ja jälleen löytynyt

4. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA, 3.7.
LUUK. 15:1–10

Teemasta *Kadonnut ja jälleen löytynyt* evankelista Luukas on tallentanut lukuun 15 kavalkadin Jeesuksen opetuksia: Vertaukset kadonneesta lampaasta ja rahasta sekä maailmankirjallisuuden klassikoihin kuuluva kertomus tuhlaajapojasta ja tämän vanhemmasta veljestä. Olemme tottuneet kaivamaan näistä vertauksista esiin Jumalan isällisen armahtavan rakkauden,

joka etsii ja kutsuu kadonneita rakkaitaan takaisin yhteyteensä. Nämä kertomukset koskettavat, sillä taustalla ei ole ihmisen arvailuja ja maalailuja Jumalan sydämen luonteesta, vaan sisäpiirin tietoa! Jeesus Jumalana avaa vertausten avulla omaa sydäntään. Meille ihmisille tekee äärettömän hyvää saada kuulla, millaisilla ajatuksilla ja tuntemuksilla Jumala kaipaa ja määrätietoisesti etsii Jumala-yhteydestä synnin sumuttamana pois poikenneita ihmislapsia.

Evankelista Johannes luonnehti Jeesusta: *Hän oli täynnä armoa ja totuutta*. Evankeliumikatkelmamme kuvaa juuri tätä tuplatäyteyttä. Tilanne oli perin dramaattisesti rakentunut. Paikalla oli Jeesuksen ja opetuslasten lisäksi joukko julkihurskasta uskonnollista eliittiä (fariseukset) sekä teologisen ja juridisen oppineisuuden (Mooseksen laki) edustajina yhteiskunnan kermaa (lainopettajat). Nämä ilmeisesti jäivät tarkkailemaan tilanteen kehittymistä hajuraon taakse valmistellakseen lausuntoaan ja tuomiotaan. Sitten kerrotaan, että publikaanit ja muut syntiset suorastaan änkesivät Jeesuksen lähelle. Miksi? Kuullakseen Jeesuksen puhuvan heille.

Jakeessa 1 tilanteen dramaattisuutta korostaa vielä alkutekstissä oleva sana ”kaikki”. Kaikki publikaanit, kaikki syntiset. Ei rajaa, ei erottelua, kaikenlaiset ja kaikki kynnelle kykenevät... Kauempaa tarkkailevien arvioissa se on kaikenkarvaista roskasakkaa, jolla ei ole eikä tule olemaan osaa eikä arpa Jumalan kanssa. Publikaanit, tullimiehet, edustivat yhteiskunnallisesti halveksittuja luopioita, jotka olivat myyneet sielunsa jumalattomalle miehittäjävaltakunnalle. ”Syntiset” taas oli nimitys uskonnollisesta perinnöstä luopuneille, heille, jotka eivät ottaneet elämässään tosissaan juutalaista lakia ja rituaaleja. Syntisiksi luokiteltiin tietysti myös ei-juutalaiset pakanat. Näiden usko-

taan olevan väistämättä Jumalan todellisuuden ulkopuolella, eikä sellaisilla ole pääsyä Jumalan valtakuntaan. Kauempaa tilannetta tarkkailevat tulkitsevat skandaaliksi sen, että Jeesus ottaa vastaan, toivottaa tervetulleeksi ja hyväksyy yhteytensä nämä kadotetut syntiset.

Koska Jeesus on täynnä *totuutta*, hän epäilemättä johtaa opetuksillaan publikaaneja ja ”kaikkia syntisiä” totuuteen. Siihen kuuluu myös ymmärrys omasta syntitodellisuudesta ja kadotuksenalaisesta tilasta. Mielenkiintoinen ilmiö, miten täydellinen puhtaus ja totuus Jeesuksessa veti puoleensa näitä, jotka ovat saaneet kuulla olevansa sekä ihmisten että Jumalan tuomion perusteella kadotettuja.

Vertaukset lampaasta ja rahasta — myös veljeksistä — oli tilanteessa suunnattu totuuden valoksi fariseuksille ja lainopettajille, mutta kaikki muutkin toki kuulivat Jeesuksen sanat. Paimenesta erilleen ja hengenvaaraan joutuneen lampaan tilanne kuvaa osuvasti, miten synti erottaa ihmisen Jumalasta ja saattaa meidät tilaan, jossa lopullinen katastrofi, kuolema — ihmisen tapauksessa iankaikkinen kuolema, kadotus — voi realisoitua milloin tahansa. Eksynyt, kadonnut lammas ei pysty auttamaan itseään. Pelastus on mahdollinen vain siten, että paimen etsii, löytää ja kantaa lampaansa takaisin turvaan. Tärkeä totuus Jumalan meille antamassa sanomassa on tieto siitä, että me syntiset ihmiset emme pysty itseämme auttamaan ja pelastamaan. Uskonnollisuus ei auta syntistä ihmistä Jumalan yhteyteen.

Kadonneen rahan vertaus entisestään painottaa syntisen kyvyttömyyttä auttaa itseään. Raha on ja pysyy hukassa ikuisesti, ellei sitä löydetä. Rahan ottaminen esimerkiksi syntisen kääntymisestä Jumalan puoleen on kärjistävä, ehkä jopa humoristinen vastaus julkihurskaiden närkästykseen siitä, kuinka Jeesus hyväksyi syn-

tisiä seuraansa. Metallinen raha ei kuulu omistajansa kutsua, ei pysty huutamaan apua, ei tunnista omaa tilaansa kadoksissa olevana, eikä voi tehdä todellakaan yhtään mitään oman tilansa ja tulevaisuutensa parantamisen eteen. Ehkäpä kylmä ja kuollut, hukassa oleva raha antaa meille osuvan kuvan ihmisen kadotuksenalaisesta tilasta jo perisyntien takia: ”*Perisynti on niin syvää ja pahanlaatuista luonnon tummista, ettei sitä järki käsitä, vaan se on uskottava Raamatun ilmoituksen perusteella.*” (*Schmalkaldenin opinkohdat*). Kun ”kaikki publikaanit ja syntiset” kuuntelivat Jeesuksen lähellä näitä vertauksia, kenties toivottu heidän omasta tilanteestaan pyhän Jumalan edessä alkoi valjeta.

Samalla siinä Jeesuksen lähellä kuunnellussa, havaintoja tehdessä on käynyt todeksi myös Jumalan sydämen ja Jeesuksen toinen ominaisuus: Hän on täynnä armoa. Hän etsii vaivoja ja hintaa laskematta. Jeesuksen vertausten lopputulemana käteen jää vakuutus Löytäjän eli Jumalan syvästä ilosta siitä, että kadonnut, hukassa ollut on jälleen omistajansa luona turvassa. Valtaisa ilo ja juhla taivaassa *yhdestäkin syntisestä, joka tekee parannuksen*. Missä sfääreissä olisikaan taivaassa ilo siitä, että joku saavuttamaton KANSA tulisi evankeliumilla saavutetuksi!

Tapio Pokka

työaluevastaava (Kylväjä), DI, pastori
Oulu

Olkaa valmiit armahtamaan!

5. SUNNUTAI HELLUNTAISTA, 10.7.
LUUK. 6:37–42

Tämän pyhän aihe ”Armahtakaa!” on kristitylle elintärkeä elämänohje. Siellä missä kristityt osoittavat todeksi omalla elämälään Jumalan armoa ja rakkautta lähimmäisilleen ja yhteisölleen, kristillinen kirkko tavoittaa uusia ihmisiä ja kasvaa.

Tällä hetkellä muslimimaailmassa kristittyjen osoittama pyyteeton rakkaus jopa vainoajiaan kohtaan vetää ihmisiä Jeesuksen yhteyteen. Näin kävi esimerkiksi Egyptissä, jossa 2010-luvulla ääri-islamistien tappamien kristittyjen omaiset ja terroristi-iskuja kokeneet kristilliset yhteisöt julistivat koston sijaan armoa ja anteeksi-antamista vainoajilleen. Nämä vainotut kristityt elivät todeksi sitä mihin Jeesus meitä evankeliumissa kehottaa: ”Olkaa valmiit armahtamaan, niin kuin teidän Isännekin armahtaa”. Jumalan armo näkyy käytännössä suhteessa lähimmäisiin esimerkiksi Hengen hedelminä, joita ovat rakkaus, ilo, rauha, kärsivällisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, lempeys ja itsehillintä. (Gal. 5:22–23)

Jeesuksen sanat: ”Älkää tuomitko, niin ei teitäkään tuomitse” (jae 37) on ehkä aikamme yksi vääriin käytetyimpiä raamatunkohtia, jos sen perusteella kielletään esimerkiksi varoittamasta synnistä. Oikean ja väärän erottaminen on eri asia kuin tuomitseminen. Esimerkiksi seurakunnan työntekijän ja etenkin paimenen tehtävä on opettaa Raamattua niin, että synti saarnataan synniksi ja armo armoksi. Se ei ole tuomitsemista. Jos paimen laiminlyö tämän tehtävän hän sen sijaan itse on Jumalan tuomion alainen, sillä silloinhan hän jättää tehtävänsä hoitamatta. Miksi synnistä opettaminen on tärkeää? Vertauskuvallisesti: Jotta ihminen voi parantua sairaudesta (synnistä), on tunnistettava itse sairaus (synti) — ilman sitä potilas ei osaa tarvita lääkäreitä (Jeesusta) ja lääkettä (armoa). Tähtäyspiste kaikessa on kuitenkin vapauttaminen synnin valasta (jae 37). Siksi Jeesus tuli maailmaan. Tätä sanomaa Jeesus lähetti omansa julistamaan maailmaan: Vapautta synnin valasta!

Samalla meidän tulee olla aitoja ja rehellisiä Jumalan ja lähimmäistemme edessä sekä valvoa omaa toimintaamme.

Sanomamme ei ole uskottava, jos emme itse elä siitä. Jeesuksen lainaama sana-parsi ”miten sokea voisi taluttaa sokeaa” (jae 39) on laajasta tunnettu kreikkalaisesta kirjallisuudesta. Jeesuksen ajan fariseukset toimivat ulkoisesti niin oikein kuin kukaan voisi olettaa: He rukoilivat ahkerasti, antoivat omastaan, osallistuivat tunnollisesti jumalanpalvelukseen, paastosivat, tutkivat kirjoituksia ja niin edelleen. Silti he ovat meille varoittavana esimerkkinä — miksi? Heiltä puuttui rakkaus. Heidän toimintansa motiivi ei ollut rakkaus. Rakkautta ei voi teeskennellä. Sen tuntee. Rakkaus kumartuu toisen vierelle rinnalla kulkijaksi. Jos rakastaa toista, haluaa viettää aikaa tämän kanssa ja on valmis kuulemaan mitä toisella on kerrottavaa. Vainottujen kristittyjen parissa vuosikymmeniä työtä tehnyt Open Doors -järjestön perustaja **Veli Andreas** totesi, että joskus maailman väkevin saarna on läsnäolo. Etenkin eristyksissä elävillä ja vainoa kokeneille kristityille toisen kristityn läsnäolo on hoitavaa. Uskon, että sama pätee elämässään synnin repimäksi joutuneen kohdalla, joka ei kestä kuulla syylliseksi julistamista. Hän kaipaa ihmistä rinnalle, joka elää armon todeksi.

Miten sinun rakkautesi Jeesukseen ilmenee elämässäsi tänään?

Miika Auvinen, ulkosuhteiden johtaja
(Open Doors Finland), TM
Espoo

Kutsu työhön

APOSTOLIEN PÄIVÄ, 17.7.
LUUK. 5:1–11

Olisipa mielenkiintoista tietää, mitä Jeesus puhui veneessä. Tämä kertomushan Jeesuksen ja Simonin, myös apostoli Pietarin tunnetun, kohtaamisesta on ajallisesti pidempi kuin nämä tästä kertovat muutamat lauseet antavat ymmärtää.

Yövuoron jälkeen Simon antaa veneensä opettajan käyttöön ja tämä opettaa veneessä. Voin mielessäni nähdä, kuinka silmät meinaavat lurpsahtaa kiinni, mutta jokin tämän opettajan olemuksessa, hänen maineessaan ja hänen opetuksessaan, pakottaa Simonin tutkimaan itseään. Tämän tutkistelun lopputulema ei anna aihetta ylpeilyyn.

Opettaja lopettaa, mutta ei jätäkään Simonia rauhaan. Sen sijaan tämä käy vielä henkilökohtaisemmaksi. Käydä nyt neuvomaan toista tämän töiden tekemisessä. Jeesuksen mieliksi Simon on valmis nöyrytymään ja noudattamaan neuvoa. Herran sanan noudattaminen tuottaa välttämättömän siunauksen. Tämä on kuitenkin liikaa. Pyhä pelottaa syntistä, mutta Pyhä myös sanoo, että syytä pelkoon ei ole. Herra Jeesus Kristus sanoo, että juuri sinua minä haluan käyttää.

Ensimmäinen huomioni liittyy itseeni. Olisin valmis maksamaan paljon tietääkseni, mitkä olivat ne Jeesuksen sanat, jotka saivat Pietarin synnintuntoon. Ja sehän tässä onkin nurinkurista. Meillä on neljän evankeliumin verran Jeesuksen sanoja, joita kuunnella. Lisäksi on koko Vanhan testamentin ennustusten laajuus ja apostolisten kirjeiden opetus. Mutta mielenkiintoni on siinä, mikä sai Simonin polvistumaan.

Se, mikä sai Simonin polvistumaan, on tarjolla meille kaikille, sinulle ja minulle. Simon Pietari nimittäin tekee sen saman, minkä teki Maria, joka oli valinnut hyvän osan. Hän pysähtyi kuuntelemaan Herraa Jeesusta. On niin helppoa ajatella, että kyllä minäkin olisin tuossa tilanteessa pysähtynyt. Mutta jos kahden tuhannen vuoden aikana kirkossa tapahtuneet ihmeet eivät minua pysäytä sanan ääreen, miksi luulen, että olisin tuolloin sen enempiä pysähtynyt? On toisaalta meille lohdullista, ettei Simon välttämättä pelkästä hyvydestään lainaa venettä, vaan

koska ei kunnioitetulta opettajalta kehtaa kieltäytyäkään. Kyllä Jeesus meidät kiinni saa, mutta tietysti sitä hölmömpää on juosta karkuun ja väistellä.

Toinen huomionarvoinen asia on se, että Herran Jeesuksen kuunteleminen ja hänen sanansa mukaan toimiminen tuo mukanaan siunauksen. Ja vaikka tässä tapauksessa Simon tovereineen saikin maalista hyvää, ei tätä pidä ajatella minään menestysteologisena kannanottona. Mutta on pakko myöntää, että Jumalan edessä nöyrytyksellä on ihmiselle hyviä seurauksia. Suurin osa niistä on varmaankin aiheettomia ja tämän ajan sekä maailman tuolla puolen.

Mutta miten vaikeaa se onkaan. Tuntuu kuin Jeesus tulisi minun oman ammattiosaamiseni alueelle. Tuntuu kuin hän ei lainkaan arvostaisi sitä, että olen jo koko yön tehnyt työtä. Milloin saarnaajan auto hajoaa pahimmalla hetkellä, milloin Raamatun sanan mukaan eläminen tuntuu hidasteelta varman palkkabonuksen saamiselle. Ja kuitenkin, oli alasi mikä tahansa, se tuskin on maailman pelastaminen. Olit saanut mitä tahansa elämäsiäsi aikaan, et luonut maailmaa. Vaikka siis Herra tuntuukin tunkeutuvan elämäsi omimpaan osaamisalueeseen, on hänellä syytä. Pysähdy siis kuuntelemaan hänen sanaansa. Ja sitten toimi sen mukaan.

Kolmas tulokulma olkoon meille lohduksi. Kun Sana tulee ja näyttää paikamme Jumalan edessä, vääjäämättä on todettava, ettemme ansaitse Jeesusta seuraamme. Kun Jumalan pyhyys yllättää, tekee mieli valua maahan ja pyytää rauhaa. Ja rauhan Jumala antaakin. Ei poistumalla luotamme, kuten luontainen ratkaisumme olisi. Jumala tarjoaa rauhaa sovinnon kautta. Hän sanoo, ettei tarvitse pelätä, sillä juuri meidän luoksemme hän tuli. Ei julistamaan tuomiota, vaan kantamaan sen.

Hänellä on meille tehtävä. Tehtävä, joka

annettiin jo Simonille, annetaan meillekin. Sen tehtävän tulisi nivoutua meidän päivittäiseen elämäämme. Olimmepa sitten niitä autonsa hajottavia saarnaajia tai bonusta metsästäviä bisnesihmisiä, on meillä näkyvän työmaamme lisäksi näkyvätön. Se on työmaa, jonne meidät on lähetetty ihmisiä varten. Samalla se on työmaa, jossa pomo jo on.

Oikeastaan tämä pyhä kertoo ihmisen osasta Jumalan missiossa hyvin selvällä ja kauniilla tavalla. Jeesus tulee elämäämme ja puhuttelee meitä. Hän näyttää tilamme lempeästi, mutta lujasti. Hän ei kuitenkaan väisty viereltämme, eikä aja meitä pois. Sen sijaan hän pyhittää meidät ja kutsuu työhönsä.

Lauri Heikkilä,
kirkon nuorisotyönohjaaja, teol. yo
Helsinki

Jumalan laki on rakkauden laki

7. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA, 24.7.
MATT. 5:20–30

Vaikka nykyinen raamatunkäännöksemme jaottelee sunnuntain evankeliumitekstiä väliotsikoilla omiin lokeroihinsa, on erittäin tärkeää, että katkelma alkaa 20. jakeesta. Jeesus opettaa lain merkityksessä kuulijoita järkyttävällä tavalla käyttäen esimerkkinä todellisia lain ”ammattilaisia”, lainopettajia ja fariseuksia. Olemme niin usein kuulleet ja lukeneet Jeesuksen kriittisiä huomioita kumpaakin joukkoa kohtaan, että heistä syntyvä kuva vääristyy helposti. Pelkästään inhimillisesti arvioiden he eivät suinkaan edustaneet ulkokultaisuutta tai asennoitumista itsetietoisesti muitten ihmisten yläpuolelle. Suunta oli toisin päin. Lainopettajat ja fariseukset yrittivät vilpittömästi täyttää lain. Tavallinen kansa katsoi heihin ylöspäin säilyttäen samalla toivon siitä, että laki voidaan täyttää ja siten ansai-

ta osallisuus taivasten valtakuntaan. Kun nyt Jeesus suuntaa katseensa ympärilleen kokoontuneisiin tavallisiin, syntisiksi itsensä tunnustaviin ihmisiin, ja lausuu: ”ellette noudata paljon paremmin kuin lainopettajat ja fariseukset”, sana kuulostaa kaikki mahdollisuudet kieltävältä, täysin toivottomalta.

Emme koskaan voi ymmärtää Herramme opetusta Vuorisäärnassa, jos kutistamme sen hyvän tai täydellisen inhimillisen elämän ohjeeksi. Asetettua tavoitetta ei saa unohtaa, ja se silmiemme edessä vaatimus täydellisyydestä kasvaa aivan omiin mittoihinsa. Ei ole kyse täydellisyydestä vain inhimillisen mittapuun mukaan vaan täydellisyydestä Jumalan edessä. Tästä näkökulmasta meidän on suostuttava kuuntelemaan Herramme opetusta.

Ottaessaan käskyn toisensa jälkeen — päivän tekstissä luterilaisen laskutavan mukaan viidennen ja kuudennen käskyn — käsiteltäväksi, hän tekee sen tavalla, joka riisuu jokaiselta kuulijalta kaikki kuvitelmat omasta täydellisyydestään. Lainopettaja ja fariseus, jopa tavallinen kansalainen, joka istui Jeesusta kuulemassa, saattoi pitää, niin kuin mekin helposti teemme, viidennen käskyn täyttämistä erityisen helppona. Enhän ole keneltäkään henkeä vienyt. Tämän olen siis pitänyt täydellisesti.

Inhimillinen ajatus laista on yleensä sellainen, että se määrittelee vähimmän vaadittavan ja enimmän sallitun. Laki asettaa ikään kuin rajat toiminnalle. Laki ei itsessään vaadi ylimääraistä, jos rajojen sisäpuolella on pysytty. Jeesuksen selitys täydellisen lain, Jumalan lain, olemuksesta on kuitenkin aivan toisenlainen. Tappaminen ei rajoitu hengen ottamiseen, vaan se sisältää kaiken, mikä edes jollain tavalla nujertaa ja väheksyy jotakin toisessa Jumalan luomassa ihmisessä. Se, minkä ajateltiin olevan seura-

us hengen riistämistä, täyttyy Jeesuksen mukaan jo vihan syytyessä. Nimittely ja leimaaminen on valtava rikos toista ihmistä kohtaan, sillä aina se tappaa jostain tavattoman arvokasta tuossa toisessa. Lain rikkojan palkka on kuolema, se on synnin palkka. Yhtä mahdotonta kuin meille on elää ilman yhtäkään tällaista väärää asennoitumista, on myös elää siten, että toteutamme aina ja kaikessa kielletyn asian vastakohdan. Sitä Jumala laissaan kuitenkin vaatii: Toisen ihmisen elämän täydellistä kunnioittamista ja edistämistä aina ja kaikessa.

Jeesuksen tärkeänä tehtävänä Vuorisaaarnassa on osoittaa, että syntiinlangenneessa ihmisessä ei rakkaus riitä lain täydelliseen täyttämiseen. Kuudennen käskyn, aviorikoksen kieltävän käskyn kanssa, hän tekee saman kuin edellistäkin käskyä selittäessään. Kuulijoista ei varmasti kukaan enää saarnan jälkeen voinut kuvitella täyttäneensä sitäkään käskyä. ”Jokainen, joka katsoo naista niin, että alkaa himoita häntä, on sydämessään jo tehnyt aviorikoksen hänen kanssaan.” Kukapa silloisista kuulijoista tai meistä nyt voisi väittää, ettei meidän sydämessämme ole koskaan tapahtunut mitään tämänkaltaista.

Se, mitä Jeesus sitten neuvoo tekemään himoitsemisen välttämiseksi, kuulostaa karmealta: on ruvettava repimään irti niitä ruumiinjäseniä, jotka toimivat viettelyksen välikappaleina. Karkea kehoitus taistella himoa vastaan palvelee samaa päämäärää kuin koko Vuorisaaarna: Syntiinlankeemuksen syvyys jokaisessa meissä on tultava näkyviin. Sen on tultava näkyviin niin, ettei meille jää mitään takaporttia tai aidanrakosta, josta kuvittelemme pääsevämme livahtamaan itse omin voimin taivasten valtakuntaan. Ruumiinosien irrottelu tuntuu aivan mahdottomalta tieltä ja sitä se onkin: Niin kauan kuin niitä on yksikin, niin

kauan jäljellä on myös synty. Jeesus tähtää tällä kaikella siis aivan muualla. Tähtäyspiste on kerrottu jo ennen evankeliumikatkelmaamme, kun Jeesus sanoo: ”Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan. En minä ole tullut kumoamaan, vaan toteuttamaan.” Kun laki ei katoa eikä lievene millään tavalla, ei myöskään siihen liitetty alkuperäinen lupaus katoa. Se lupaus todella on iankaikkinen elämä taivaassa, mutta meistä ei ole lupauksen lunastajaksi. Jeesus Kristus tuli lain täyttäjäksi ja lupauksen kuittaajaksi.

Tapaa, jolla Jeesus avaa Jumalan lakia, kutsutaan katekismusopetuksessa lain toiseksi eli hengelliseksi käytöksi. Lain ensimmäinen käyttö on yksinkertaisesti sitä, kun se rajoittaa pahaa ja neuvoo parhaan tavan elää. Toinen käyttö on sitten se meille äärimmäisen tärkeä tie, jossa elämä edelleen on tarjolla. Nyt se kuitenkin kulkee yhden ainoan, Herramme Jeesuksen Kristuksen, kautta. ”Olen tullut toteuttamaan lain”, sanoo Jeesus. Tehdessään meille ehdottoman selväksi sen, ettemme kestä yhdenkään käskyn kohdalla Jumalan täydellisyyden vaatimusta, Jeesus samalla kutsuu luokseen. Vasta kun joudumme luovuttamaan, meille voi kelvata se, että saamme lahjaksi kaiken. Mitään muuta tietä meillä ei ole. Jeesus täytti Jumalan lain kaikessa meidän puolestamme. Hän täytti Jumalan tahdon kaikessa, myös kaikessa siinä, mikä ei suoraan näy kymmenessä käskyssä. Äärimmäinen rakkauden tie oli se, kun Jeesus täytti Isän Jumalan pyhän tahdon myös siinä, että rikkojan on kuolemalla kuoltava. Rakkaus itse täytti lain vaatimuksen puolestamme ja jakaa ilmaiseksi sitä rakkautta, joka kutsuu meitä rakastamaan lähimmäistämme.

Aki Lautamo, kappalainen (eläkk.)
Kemijärvi

Laki ja profeetat kirkastuksen vuorella

KIRKASTUSSUNNUNTAI, 31.7.
MATT. 17:1–8

Vuoret ovat Raamatussa tärkeitä paikkoja ja liittyvät usein jollain tavalla aikojen käännepeisteisiin ja aivan erityiseen Jumalan läheisyyteen. Siinäin vuorella Mooses sai lain taulut ja samalla tavalla vuorella sijaitsee myös Jerusalemin kaupunki. Tässä saarnatekstissäkin ollaan matkalla vuorelle, jonne Jeesus vie mukanaan Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen.

Vuorella tapahtuu jotakin erityistä, mutta se ei ole tällä haavaa ensimmäinen kerta, kun opetuslasten läsnä ollessa Jeesus alkaa näyttää kovin erilaiselta kuin ennen. Vain vähän aiemmin, luvun 16 loppuvaiheilla, Kristus on kertonut opetuslapsilleen, kuinka hänen on mentävä Jerusalemiin ja kärsittävä kansan vanhimpien ja alainopettajien käsissä. Tuolloin Kristuksen hahmo oli synkentyntä hetkessä opetuslasten silmissä sellaisella tavalla, että usein nopeammin toimiva kuin miettivä Pietari oli puuttunut tilanteeseen vetäen Jeesuksen erilleen ja ryhtyen nuhtelevaan häntä puheistaan.

Mutta nyt ylhäällä vuorella Kristus muuttuu jälleen opetuslasten nähden. Tällä kertaa ei tulevaisuuttaan koskevien puheittensa, vaan silmin nähtävän ulkoasunsa osalta. Evankelista kertoo hänen kasvojensa loistavan kuin aurinko ja vaatteiden tulevan valkeiksi kuin valo. Tilannetta todistavat opetuslapset saavat hetken aikaa katsella Kristusta hänen jumalallisessa kirkkaudessaan. Verhoa raotetaan hetkiseksi.

Jumalallinen todellisuus on vapaa ajan kahleista. Jo tästä maailmasta rajan toiselle puolelle siirtyneet Mooses ja Elia ovat yhtäkkiä tilanteessa läsnä. Mooses edustaa lakia, Elia profeettoja. Kumpikin omalla sarallaan suurimpia ja ihailluimpia.

En ole malttanut olla pohtimatta sitä, mitä Mooses ja Elia mahtoivat tuossa hetkessä Kristuksen kanssa keskustella. Kun muistamme, että jo omalla elinaikanaan molemmat johdattivat kansaansa tuntemaan tulevaa Messiaista, voimme otaksua, että Golgatan keskimmäistä ristiä kohti kulkevan Kristuksen tehtävä ei ole jo rajan tuolla puolen asustaville Moosekselle ja Elialle vieras. Ehkäpä heidät kutsutaan tuolle vuorelle vahvistamaan Kristusta viimeisen kerran ennen hänen tehtävänsä hirveintä osaa. Ehkäpä Mooses ja Elia saavat keskustella Kristuksen kanssa viimeisen kerran ennen kuin Kristus itse tekee täydelliseksi sekä lain että profeetat: Mooseksen että Elian työn.

Ehkäpä tilanteen käsittämättömyys on liikaa Pietarille, joka tapojensa mukaisesti puhuu hieman nopeammin kuin ajattelee. Pietari ehdottaa, josko hän voisi rakentaa majat vuorelle. Ajatus majoista kirkastusvuorella on usein nähty esimerkiksi siitä, kuinka Kristityn elämään Jumala voi antaa hetkiseksi kokemuksia, jossa verhoa raotetaan ja Jumalan todellisuus murtautuu tähän aikaan jollain aivan erityisellä tavalla. Siis — Jumala on hetken aikaa kohdattavissa tunteen tasolla, ehkä sisäisenä puheena tai taivaallisena rauhana. Tällaisille kirkastusvuorikokemuksille on kuitenkin yhteistä se, että ne eivät kestä aikaansa pidempää eikä niitä voi vangita: aika kulkee väijäämättä eteenpäin ja Jumala antaa keidashetkensä sille, joka sitä aivan erityisesti tarvitsee ja sitten johdattaa hänet takaisin arkeen. Samalla tavoin kun Pietarin ehkä hieman lapselliseltakin kuulostava ehdotus majojen rakentamisesta jää toteuttamatta, samoin täytyy meidänkin nauttia mahdollisesta keidashetkestämme ja sitten jatkaa matkaa eteenpäin luottaen siihen, mikä pysyy ja kestä.

Vastauksen siihen, mikä on se, joka pysyy ja kestä, evankelistamme tarjoilee heti perään. Pietarin vielä puhuessa lois-

tava pilvi verhoaa läsnä olevat ja pilvestä kuuluu ääni: ”Tämä on minun rakas poikani, johon minä olen mieltynyt. Kuulkaa häntä”.

Sanat ovat likipitään samat kuin mitkä taivaasta ovat kuuluneet Kristuksen kasteen yhteydessä. Nyt niille antaa lisäpuhtia se, että sekä Mooses että Elia: laki ja profeetat ovat poissa. Jäljellä on vain Kristus, josta Mooses on itse sanonut: ”Häntä teidän tulee kuunnella” (5. Moos. 18:15).

Ihmisen syntiä Jumalan edessä eivät pystyneet ratkaisemaan laki eivätkä profeetat. Ainoastaan Kristus yksin kykenee murtamaan ihmistä ja Jumalaa erottavan muurin ja sovittamaan ihmisen synnin Jumalan edessä.

Jumalallisen äänen kuulevat opetuslapset käyttäytyvät, kuten elävän Jumalan edessä käyttäytyään: heittäytyvät maahan kasvoilleen ja kokevat valtavaa pelkoa. Kristus tulee kuitenkin heidän luokseen, kosketta heitä ja sanoo: ”älkää pelätkö”. Eikä jäljellä ole enää Moosesta eikä Eliaa, vaan ainoastaan Kristus, joka on matkalla kohti maanpäällisen tehtävänsä huipennusta.

Saarnatekstistä on leikattu pois tämän tilanteen epilogi, joka mielestäni ansaitsee tulla esille nostetuksi. Vuorenrintettä alas laskeutuvat opetuslapset saavat Jeesukselta kehotuksen olla kertomatta näkemästään kenellekään ennen ylösnousemusta. Opetuslapset ovat selvästi tunnistaneet Elian ja kyselevät, miksi lainopettajien mukaan Elia on vielä saapuva ennen Messiaa. Jeesus korjaa heidän ymmärrystään ja avaa opetuslasten silmät näkemään: luvattu Elia oli Johannes Kastaja, jonka elämä oli päättynyt jonkin aikaa aiemmin traagisella tavalla. Nyt oli Messiaan aika — Jumalan valtakunta oli tullut lähelle.

Martti Pyykönen
viestinnän koordinaattori (SLEY), TM
Helsinki

Totuus ja harha

9. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA, 7.8.
5. MOOS. 13:1–5

Kuinka erottaa totuus valheesta? Mikä voisi olla ajankohtaisempi kysymys tällä aikakaudella? Internetin ja somen myötä maailmassa on enemmän dataa kuin koskaan, totuuden torvista puhumattakaan! Mutta kuka sitä dataa siivilöi, mikä datasta on oikeaa, mikä väärää? On totuuksia, vaihtoehtoisia totuuksia, oikeita ja vääriä totuuksia, poliittisia totuuksia, puolittuuksia, puolivalheita, valheita, emävalheita ja valheiden isoäitejä.

Myös Jumalasta on paljon totta ja valhetta liikkeellä. Toisen käskyn rikkomisen tuntuu olevan nykyään helppoa. **Will Smith** vetoaa Oscar-gaalassa Jumalalta saatuun tehtävään puolustaa naisia sen jälkeen kun hän on hetkeä aiemmin tintannut koomikkaa kuonoon tämän loukattua hänen vaimoiaan epäterveen amerikkalaisen roastaamiskulttuurin perinteitä kunnioittaen. Itse ainakin tulkitsin asian niin, että Smith puolustelee läväytystään Jumalalla. Toisella puolella maailmaamme tapahtuu jotain huomattavasti järkyttävämpää, kun patriarkka **Kirill** suoltaa vääriä todistuksia lähimmäisistään ja puolustaa siviilien teuras-tusta ja ydinlaitosten haavoittamista Jumalan nimessä. Eikä vielä ole puhuttu mitään koronasta. Jumalan nimi on niin suuri, että jokaisella meistä on suuri vaara käyttää sitä väärin: peittää sillä omat virheet, oikeuttaa omat syntimme, vedota pyhään, kun pitäisi polvistua kaikkivaltiaan Jumalan eteen. Siis puhua valheita Jumalan nimissä.

Dataähkyn puristaessa vatsaa epämuksuvasti on syytä tarttua Raamattuun ja tutkia sieltä, mikä Jumalan tahto ja pelastussuunnitelma meidän varallemme oikein on. Luemmehan sitä? 5. Mooseksen kirja kutsuu meitä siihen. Vanhan testamen-

tin tekstin taustalla ovat muinaisen Lähi-idän vasallisopimukset, joita laadittiin kuninkaan ja hänen vasalliansa välille. Eräessä heettiläisessä sopimuksessa herasanoos vasallilleen, että mikäli hänen viestinsä kirjallinen versio eroaa lähettinsä suullisesti välittämästä versiosta, kirjallinen voittaa eikä lähettimestä tule kuunnella. Heprean profeettaa merkitsevä sana *navi* on samaa juurta kuin akkadin *nabū*, joka viittaa kutsumiseen, julistamiseen ja käskemiseen (samoin ge'ezin *nababa* ”julistaa, puhua” lienee peräisin samasta seemiläisestä juuresta). Profeetat olivat Herran puhemiehiä, joiden tehtävänä oli julistaa Herran sanaa oikein. Tämä on hyvä muistaa someaikana, kun vääriä profeettoja ilmestyy sekä omien keskuuteen, että omien keskuudesta, kuten heprean *beqirbekha* voidaan kääntää (5. Moos. 13:1).

5. Mooseksen kirjan mukaan profeetan tai unennäkijän puheen pitää siis olla Sanan mukaista. Matt. 7:15–23 ohjaa katsomaan profeetan julistuksen hedelmiä. Nämä voisi helposti yhdistää toisiinsa: onko hedelmä Sanan mukaista vai ei? Kolmanneksi 1. Joh. 4:1–6 ohjaa kuulijan tarkkaamaan tärkeintä: onko Jeesus ihmiseksi, käsin kosketeltavaksi lihaksi tullut Jumala? Onko inkarnaatio totta vai ei? Jos uskoo, että Jeesus on ihmiseksi tullut Jumala, joka opettaa opetuslapsensa tuntemaan meille muuten tuntemattomaksi jäävän Jumalan (Joh 1:18), niin silloin myös ottaa vaarin hänen Sanastaan ja kuuntelee sitä. Mikäli tätä uskoa ei ole, niin hedelmät alkavat äkkiä löyhkätä. Silloin alkaa helpommin puhua Sanan ohi ja yli, lisäten siihen tai ottaen siitä pois jotakin, ennen kaikkea sen tärkeimmän, josta koko pelastuksemme riippuu. Evankeliumi alkaa olla jotakin muuta, usein lakia lähimmäisen rakastamisesta. Ja tämä rakauskin määritellään usein abstraktisti ilman Sanan tarjoamia suuntaviivoja.

Takaisin Raamattuun — se on ohje niin

jokaiselle arjen kristitylle kuin erityisesti eksegeetille. Se toimii lamppuna matkalla (Ps. 119:105). Se ei kerro suoraan vastauksia kaikkiin elämän murheisiin, mutta se kertoo tarpeeksi ja valaisee päiväksi kerrallaan. Se kertoo — nämäkin tekstit — että olemme toisen käskyn rikkojia. Se ohjaa kuitenkin Jeesuksen haavoitettujen käsien luo, missä synnit saadaan anteeksi. Silloin emme ole kaiken maailman opin tuulten ja someilmiöiden heiteltävinä (Ef. 4:14), vaan juurumme Kristukseen (Kol. 2:7). Jumalaa tulee pelätä, hänen ohjeitaan seurata, hänen ääntään kuunnella, häntä palvella ja hänessä pysyä (*bō tidbā-qūn*; 5. Moos. 13:5). Mutta vaikka olemmekin uskottomia, hän on uskollinen, sillä omaa olemustaan hän ei voi kieltää (2. Tim. 2:13).

Topias Tanskanen
väitöskirjatutkija, TM
Lempäälä